

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะสำรวจสภาพการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กของผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และประถมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยครู ในเขตกรุงเทพมหานคร ตลอดจนศึกษาปัญหาในการเลือกซื้อแนวทางที่ผู้ปกครองใช้ในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็ก เปรียบเทียบแนวทางในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กของผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ที่แตกต่างกัน และศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อหนังสือสำหรับเด็กวัย 6-9 ขวบ ในปัจจุบัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ประกอบด้วยเนื้อหา 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ประกอบด้วยสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และวิธีการส่งเสริมการอ่านแก่เด็กในปกครอง

ส่วนที่ 2 เป็นการสำรวจสภาพการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็ก และปัญหาของผู้ปกครองในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กวัยนี้

ส่วนที่ 3 เป็นแนวทางในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็ก

ส่วนที่ 4 เป็นความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อหนังสือสำหรับเด็กวัย 6-9 ขวบ ในปัจจุบัน

ข้อมูลที่รวบรวมได้นำไปวิเคราะห์โดยการคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

กลุ่มตัวอย่างประชากร

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้ปกครองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และประถมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยครู ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 6 โรงเรียน ใช้วิธีสุ่มแบบธรรมดา โดยในแต่ละโรงเรียนสุ่มผู้ปกครองของนักเรียน 1 ห้องเรียน ทุกระดับชั้น (ป.2-ป.3) ได้ตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 520 คน และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 433 ชุด ผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถามเหล่านี้ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (64.20%) มีความสัมพันธ์กับนักเรียน คือเป็นมารดามากที่สุด (61.89%) มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด (45.27%) รองลงมาคือระดับปริญญาโท (30.02%) ผู้ปกครองจำนวนมากที่สุด (71.60%) ประกอบอาชีพที่ใช้วิชาชีพ ผู้ปกครองจำนวนน้อยที่สุด (10.85%) ประกอบอาชีพรับจ้าง ผู้ปกครองส่วนใหญ่ (50.35%) มีรายได้ระหว่าง 4,000-7,999 บาท รองลงมา (25.17%) มีรายได้ระหว่าง 8,000-11,999 บาท และผู้ปกครองจำนวนน้อยที่สุด (2.31%) มีรายได้ต่ำกว่า 4,000 บาท

ผู้ปกครองเกือบทั้งหมด (99.77%) มีความคิดเห็นว่าเด็กควรได้อ่านหนังสือสำหรับเด็ก โดยให้เหตุผลว่าหนังสือสำหรับเด็กช่วยปลูกฝังนิสัยรักการอ่านแก่เด็กมากที่สุด รองลงมาคือหนังสือสำหรับเด็กช่วยให้เด็กอ่านหนังสือได้คล่องขึ้น ประโยชน์ที่ผู้ปกครองคิดว่าเด็กจะได้รับจากหนังสือสำหรับเด็กน้อยที่สุดคือหนังสือสำหรับเด็กช่วยส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการ มีผู้ปกครองเพียง 1 คน (0.23%) ที่มีความคิดเห็นว่าเด็กไม่ควรอ่านหนังสือสำหรับเด็ก โดยให้เหตุผลว่า สิ้นเปลืองเงินและเด็กถือเป็นข้ออ้างหลีกเลี่ยงการทำงานที่ได้รับมอบหมาย วิธีการที่ผู้ปกครองใช้ในการส่งเสริมการอ่านแก่เด็กมากที่สุดคือ ซื้อหนังสือให้อ่าน ผู้ปกครองส่วนใหญ่ (97.23%) เคยซื้อหนังสือสำหรับเด็กให้บุตรหลานอ่าน มีผู้ปกครองจำนวนน้อย (2.77%) ที่ไม่เคยซื้อหนังสือสำหรับเด็ก โดยให้เหตุผลว่าไม่มีเวลาเลือกซื้อหนังสือให้เด็กมากที่สุด รองลงมาคือหนังสือสำหรับเด็กมีราคาแพง นอกจากซื้อหนังสือให้เด็กอ่านแล้ว วิธีส่งเสริมการอ่านที่ผู้ปกครองใช้มากรองลงมาได้แก่ พาเด็กไปร้านหนังสือ วิธีส่งเสริมการอ่านที่ผู้ปกครองใช้น้อยที่สุดคือ พาเด็กไปอ่านหนังสือในห้องสมุดประชาชนหรือห้องสมุดของหน่วยงานที่ผู้ปกครองทำงานอยู่

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็ก

1.1 ความถี่ในการซื้อหนังสือสำหรับเด็ก

ความถี่สูงสุดในการซื้อหนังสือสำหรับเด็กคือ ซื้อทุกครั้งที่ผู้ปกครองไปร้านหนังสือ

(52.49%) รองลงมา (41.81%) คือซื้อทุกครั้งที่ได้ก็อยากได้นั่ง

1.2 สภาพการตัดสินใจซื้อหนังสือ

ผู้ปกครองส่วนใหญ่ (57.01%) ซื้อหนังสือโดยตัดสินใจเอง แต่พิจารณาความสนใจของเด็กประกอบด้วย รองลงมาคือ ซื้อตามความต้องการของเด็ก และผู้ปกครองเห็นชอบด้วย (31.35%) ก่อนตัดสินใจซื้อผู้ปกครองส่วนมาก (88.84%) ได้อ่านเนื้อเรื่องของหนังสือ โดยวิธีการอ่านอย่างคร่าว ๆ มากที่สุด รองลงมาคือ ทั้งอ่านอย่างคร่าว ๆ และอ่านอย่างละเอียดแล้วแต่โอกาส ผู้ปกครองจำนวนน้อย (11.16%) ไม่อ่านเนื้อเรื่องก่อนซื้อโดยให้เหตุผลว่า พิจารณาแต่ภาพประกอบมากที่สุด รองลงมาคือเด็กให้ชื่อ

1.3 การใช้คู่มือช่วยเลือกหนังสือสำหรับเด็ก

ผู้ปกครองจำนวนไม่ถึงครึ่ง (46.32%) เคยใช้คู่มือช่วยเลือกหนังสือสำหรับเด็ก ประเภทของคู่มือที่ใช้มากที่สุดคือ รายชื่อหนังสือสำหรับเด็กที่คณะกรรมการประกวด รองลงมาได้แก่ รายชื่อหนังสือสำหรับเด็กของสำนักพิมพ์ต่าง ๆ คู่มือช่วยเลือกที่ผู้ปกครองใช้น้อยที่สุดคือ วิทยานิพนธ์หรืองานวิจัยเกี่ยวกับหนังสือสำหรับเด็ก

1.4 ข้อมูลเกี่ยวกับหนังสือสำหรับเด็กที่ผู้ปกครองซื้อ

1.4.1 ประเภทและเนื้อหาของหนังสือ

หนังสือที่ผู้ปกครองซื้อเป็นหนังสือที่ให้ความบันเทิงมากกว่าหนังสือสารคดี หนังสือที่ให้ความบันเทิงที่ซื้อเป็นหนังสือประเภทเทพนิยายและนิทานพื้นเมืองมากที่สุด รองลงมาคือเรื่องอ่านเล่นสมัยใหม่ เนื้อเรื่องของหนังสือที่ผู้ปกครองซื้อมาก 10 อันดับแรกได้แก่ เรื่องที่ให้คติเตือนใจ สอนให้ใฝ่ดี ประพฤติดี (66.75%) เรื่องที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดี (58.91%) ชีวิตในครอบครัว (52.02%) เรื่องผจญภัย (45.84%) เรื่องที่ส่งเสริมการระวังรักษาสุขภาพอนามัย (40.86%) เรื่องที่ส่งเสริมจินตนาการของเด็ก (39.90%) เรื่องที่สอนการปรับตัวและการดำรงชีวิตในสังคม (37.05%) เรื่องจากวรรณคดี (36.82%) เรื่องในชีวิตประจำวันทั่วไป (33.97%) และความกล้าหาญของวีรบุรุษ (30.17%) เรื่องที่ผู้ปกครองซื้อน้อยสามอันดับสุดท้ายได้แก่ เรื่องอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ (9.03%) เรื่องลึกลับสืบสวน (8.08%) และเรื่องผี (3.80%)

ส่วนเนื้อเรื่องของหนังสือสำหรับเด็กประเภทสารคดีที่ผู้ปกครองซื้อมาก 10 อันดับแรก ได้แก่ ความรู้รอบตัว (72.45%) ชีวิตพืช ชีวิตสัตว์ (56.53%) สัตว์เลี้ยง (51.31%) หนังสือแนะนำกิจกรรมต่าง ๆ (48.46%) ส่งเสริมความรู้ในเรื่องภาษา (40.86%) กีฬาและเกม (35.15%) การท่องเที่ยว (33.49%) ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (31.83%) เรื่องเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และเรื่องวิทยาศาสตร์ (27.79%) ชีวประวัติ (25.65%) เรื่องที่ผู้ปกครองซื้อมีน้อยสามอันดับสุดท้ายได้แก่ โบราณสถาน โบราณวัตถุ (14.01%) เครื่องยนต์กลไกต่าง ๆ (11.64%) อาชีพ (10.21%)

1.4.2 รูปแบบการเขียน

หนังสือที่ผู้ปกครองซื้อส่วนใหญ่ (97.86%) เขียนเป็นร้อยแก้ว หนังสือส่วนน้อย (2.14%) เขียนเป็นร้อยกรอง

1.4.3 ลักษณะรูปเล่มของหนังสือ

หนังสือที่ซื้อส่วนใหญ่ (84.09%) เป็นหนังสือปกอ่อนมีรูปเล่มเป็นแบบสี่เหลี่ยมแนวตั้งมากที่สุด (69.59%) รองลงมาคือแบบสี่เหลี่ยมแนวนอน (27.32%)

ด้านขนาดของหนังสือนั้นส่วนใหญ่มีขนาดต่าง ๆ กันไม่จำกัดขนาด (69.35%) รองลงมาคือหนังสือขนาดกลางประมาณ 20.5 × 26.5 ซม. (15.44%) ส่วนความหนาของหนังสือที่ซื้อส่วนใหญ่ (47.74%) มีจำนวนหน้าไม่แน่นอน แล้วแต่เนื้อเรื่องและขนาดของหนังสือ รองลงมาที่มีจำนวนหน้าน้อยกว่า 20 หน้า (24.47%) เป็นหนังสือที่พิมพ์ด้วยกระดาษปอนด์มากที่สุด (71.26%) รองลงมาคือพิมพ์ด้วยกระดาษอาร์ต (20.90%)

หนังสือที่ผู้ปกครองซื้อส่วนใหญ่ (97.62%) เป็นหนังสือที่มีภาพประกอบและส่วนมากเป็นภาพสี (71.73%) ขนาดของภาพนั้นเป็นภาพครึ่งหน้ามากที่สุด (50.59%) รองลงมาเป็นภาพเล็ก ๆ หลายภาพในหนึ่งหน้า (26.60%) ภาพประกอบเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นภาพการ์ตูน (62.71%) รองลงมาคือภาพวาดเหมือนจริง (20.67%)

สำหรับขนาดของตัวอักษรที่ใช้พิมพ์ในหนังสือสำหรับเด็กที่ผู้ปกครองซื้อมีส่วนมาก (85.99%) เป็นตัวอักษรขนาดกลาง (ประมาณ 24 พอยท์ครึ่ง) รองลงมา (9.02%) เป็นตัวอักษรขนาดใหญ่ (ประมาณ 32-72 พอยท์)

1.4.4 ราคาของหนังสือ

หนังสือที่ผู้ปกครองซื้อส่วนใหญ่ (63.89%) มีราคาระหว่าง 10-20 บาท รองลงมาคือ ราคา 21-30 บาท (23.52%)

1.5 สถานที่ที่ผู้ปกครองซื้อหนังสือสำหรับเด็ก

ผู้ปกครองซื้อหนังสือจากร้านค้าทั่วไปมากที่สุด(58.43%) รองลงมาคือซื้อในงานนิทรรศการหนังสือ (47.74%) สถานที่ที่ผู้ปกครองซื้อหนังสือสำหรับเด็กน้อยที่สุดคือโรงเรียนหรือห้องสมุดโรงเรียน (14.73%)

1.6 ปัญหาในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็ก

ผู้ปกครองจำนวนมากกว่าครึ่งหนึ่ง (57.96%) มีปัญหาในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็ก ปัญหาที่พบบมากที่สุดคือหนังสือสำหรับเด็กส่วนใหญ่ไม่ระบุว่าเหมาะสมกับเด็กวัยใด จึงไม่แน่ใจว่าซื้อไปแล้วเด็กจะสนใจ รองลงมาคือหนังสือสำหรับเด็กส่วนมากมีราคาแพง

2. แนวทางในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็ก

ในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็ก สิ่งที่ผู้ปกครองคำนึงถึงมากที่สุดหรือให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 คือเนื้อเรื่องของหนังสือ รองลงมาตามลำดับได้แก่ การใช้ภาษา ภาพประกอบ ราคา ลักษณะรูปเล่ม ผู้เขียน ผู้วาดภาพประกอบ สิ่งที่ผู้ปกครองคำนึงถึงน้อยที่สุดหรือให้ความสำคัญเป็นอันดับสุดท้ายคือสำนักพิมพ์

สำหรับองค์ประกอบที่สำคัญของหนังสือสำหรับเด็กที่ผู้เลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กควรพิจารณา ซึ่งได้แก่ เนื้อเรื่อง ภาพประกอบ ลักษณะรูปเล่ม การใช้ภาษา นั้น จากผลการวิจัยปรากฏว่า

ด้านเนื้อเรื่อง สิ่งที่ผู้ปกครองคำนึงถึงมากที่สุดหรือให้ความสำคัญมากเป็นอันดับ 1 คือเรื่องที่น่าสนใจในความเห็นของผู้ปกครอง รองลงมาอันดับ 2, 3 ได้แก่ เรื่องตรงกับความสนใจของเด็ก และเรื่องไม่ยาวเกินไปสำหรับเด็ก สิ่งที่ผู้ปกครองคำนึงถึงน้อยที่สุดหรือให้ความสำคัญเป็นอันดับสุดท้ายคือ เรื่องไม่ยาวเกินไป

ด้านภาพประกอบ สิ่งที่ผู้ปกครองคำนึงถึงมากที่สุดหรือให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 คือภาพสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง รองลงมาอันดับ 2, 3 ได้แก่ ภาพอธิบายเนื้อเรื่องได้ ช่วยให้เนื้อหาชัดเจนขึ้น และลักษณะของภาพถูกต้องเหมาะสมกับเรื่อง สิ่งที่ผู้ปกครองคำนึงถึงน้อยที่สุดหรือให้ความสำคัญเป็นอันดับสุดท้ายคือ เป็นภาพขนาดใหญ่ตั้งแต่ครึ่งหน้าขึ้นไป

ด้านลักษณะรูปเล่ม สิ่งที่ผู้ปกครองคำนึงถึงมากที่สุดหรือให้ความสำคัญมากเป็นอันดับ 1 คือ ตัวหนังสือโตเหมาะกับสายตาของเด็ก รองลงมาอันดับ 2,3 ได้แก่ ตัวอักษรที่เป็นคำบรรยาย

มีลักษณะอ่านง่ายสบายตา และการจัดภาพ คำบรรยายและเนื้อที่ว่างแต่ละหน้าเหมาะสม สิ่ง
 ผู้ปกครองคำนึงถึงน้อยที่สุดหรือให้ความสำคัญเป็นอันดับสุดท้ายคือ เป็นหนังสือที่มีการเข้าเล่ม
 แข็งแรงทนทาน

ด้านการใช้ภาษา สิ่งที่ผู้ปกครองคำนึงถึงมากที่สุดหรือให้ความสำคัญมากเป็นอันดับ 1
 คือใช้คำสุภาพไม่มีคำหยาบ รองลงมาอันดับ 2, 3 ได้แก่ ตัวสะกดการันต์ถูกต้องและไม่ใช้คำยาก
 เกินความเข้าใจของเด็ก สิ่งที่ผู้ปกครองคำนึงถึงน้อยที่สุดหรือให้ความสำคัญเป็นอันดับสุดท้ายคือ
 ไม่ใช้ศัพท์ภาษาต่างประเทศ ยกเว้นคำศัพท์ที่เป็นชื่อเฉพาะ

ส่วนข้อพิจารณาปลีกย่อยอื่น ๆ ที่ควรใช้ประกอบการตัดสินใจเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็ก
 นั้น สิ่งที่ผู้ปกครองคำนึงถึงมากที่สุดหรือให้ความสำคัญมากเป็นอันดับ 1 คือ เป็นหนังสือที่เหมาะสมกับ
 ความสามารถในการอ่านของบุตรหลาน รองลงมาอันดับ 2, 3 ได้แก่ มีวิธีเขียนเหมาะสมกับ
 เรื่องชวนติดตาม และราคาไม่แพงจนเกินไป ข้อพิจารณาปลีกย่อยอื่น ๆ ที่ผู้ปกครองคำนึงถึง
 น้อยที่สุดหรือให้ความสำคัญเป็นอันดับสุดท้ายคือ จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ที่มีชื่อเสียงในการผลิตหนังสือ
 สำหรับเด็ก

จากผลการวิจัยดังกล่าว พอจะสรุปแนวทางในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็ก
 ของผู้ปกครองได้ดังนี้ ในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็ก สิ่งที่ผู้ปกครองจะพิจารณาเป็นอันดับ
 แรกคือ เนื้อเรื่องของหนังสือซึ่งต้องเป็นเรื่องที่ดี น่าสนใจในความเห็นของผู้ปกครอง (โดยผู้ปกครอง
 ส่วนใหญ่จะอ่านเนื้อเรื่องอย่างคร่าว ๆ ก่อนซื้อ) นอกจากนั้นจะต้องมีลักษณะสำคัญคือตรงกับ ความ
 สนใจของเด็ก เนื้อเรื่องไม่ยากเกินไปสำหรับเด็ก แล้วผู้ปกครองจึงจะพิจารณาองค์ประกอบอื่นๆ
 ตามลำดับดังนี้ การใช้ภาษาจะต้องมีลักษณะสำคัญคือ ใช้คำสุภาพไม่มีคำหยาบ ตัวสะกดการันต์ถูก
 ต้อง ไม่ใช้คำยากเกินความเข้าใจของเด็ก ภาพประกอบจะต้องมีลักษณะสำคัญคือภาพสอดคล้อง
 กับเรื่อง ภาพอธิบายเนื้อเรื่องได้ ช่วยให้เนื้อหาชัดเจนขึ้น ลักษณะของภาพถูกต้องเหมาะสมกับ
 เรื่อง ด้านราคาต้องมีราคาไม่แพงจนเกินไป โดยเฉพาะหนังสือที่มีราคา 10-20 บาท ผู้ปกครอง
 จะซื้อกันมาก ด้านรูปเล่มจะต้องมีลักษณะสำคัญคือ ตัวอักษรโตเหมาะกับสายตาของเด็ก ตัวอักษรที่
 เป็นคำบรรยาย มีลักษณะอ่านง่ายสบายตา การจัดภาพ คำบรรยายและเนื้อที่ว่างแต่ละหน้าเหมาะสม,
 ข้อพิจารณาปลีกย่อยอื่น ๆ ที่สำคัญที่ผู้ปกครองใช้ประกอบการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือด้วยคือ เป็น
 หนังสือที่เหมาะสมกับความสามารถในการอ่านของบุตรหลาน มีวิธีเขียนเหมาะสมกับเรื่องชวน
 ติดตาม องค์ประกอบที่ผู้ปกครองพิจารณาน้อยหรืออาจจะไม่พิจารณาเลยได้แก่ ผู้เขียน ผู้วาดภาพ
 ประกอบและสำนักพิมพ์

สำหรับการศึกษาเปรียบเทียบแนวทางในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กของผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ที่แตกต่างกันนั้น ผู้วิจัยไม่สามารถทำการศึกษาได้ด้วยข้อจำกัดที่ว่าข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ในด้านของตัวแปรดังกล่าว มีการกระจายในสัดส่วนที่ไม่เหมาะสมพอที่จะทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงถ้อยได้

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองค่อหนังสือสำหรับเด็กวัย 6-9 ขวบ ในปัจจุบัน

3.1 คุณภาพด้านต่าง ๆ ของหนังสือสำหรับเด็ก

ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นหนังสือสำหรับเด็กวัยนี้ในปัจจุบันมีคุณภาพอยู่ในระดับดี ทั้งในด้านเนื้อเรื่อง ภาพประกอบ ลักษณะรูปเล่ม การใช้ภาษา ผู้ปกครองจำนวนรองลงมาเห็นว่ามีคุณภาพพอใช้ได้ทั้งในด้านเนื้อเรื่อง ภาพประกอบ ลักษณะรูปเล่ม และการใช้ภาษา ผู้ปกครองจำนวนน้อยมีความคิดเห็นว่าด้านเนื้อเรื่องและภาพประกอบมีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก แต่ควรปรับปรุงด้านรูปเล่มและการใช้ภาษา ผู้ปกครองจำนวนน้อยที่สุดมีความเห็นว่ารูปเล่มและการใช้ภาษา มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ควรปรับปรุงด้านเนื้อเรื่องและภาพประกอบ

3.2 ประเภทของเนื้อเรื่อง ที่ผู้ปกครองคิดว่าควรมีเพิ่มเติม

เนื้อเรื่องของหนังสือสำหรับเด็กประเภทให้ความบันเทิงที่ผู้ปกครองคิดว่าควรมีเพิ่มเติมมากเป็นอันดับที่ 1-10 ได้แก่ เรื่องที่สอนการปรับตัวและการดำรงชีวิตในสังคม (62.95%) เรื่องที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดี (53.44%) เรื่องที่ส่งเสริมการระวังรักษาสุขภาพอนามัยและเรื่องตลกขบขัน (47.74%) เรื่องที่ให้คติเตือนใจ สอนให้ใฝ่ดี ประพฤติดี (47.50%) เรื่องที่มีลักษณะปลุกใจให้รักชาติ (38.24%) เรื่องที่ส่งเสริมบุคลิกภาพ (36.82%) เรื่องที่ส่งเสริมจินตนาการและชีวิตในครอบครัว (33.25%) เรื่องในชีวิตประจำวันทั่ว ๆ ไป (30.40%) ความกล้าหาญของวีรบุรุษ (22.33%) เรื่องจากวรรณคดี (19.21%) เรื่องที่ผู้ปกครองไม่แสดงความคิดเห็นว่าควรมีเพิ่มเติมคือ เรื่องผีและเรื่องที่แสดงอิทธิทธิปาฏิหาริย์

เนื้อเรื่องของหนังสือประเภทสารคดีที่ผู้ปกครองคิดว่าควรมีเพิ่มเติมมากเป็นอันดับ 1-10 ได้แก่ ชีวประวัติ (42.04%) ความรู้รอบตัว (39.67%) ส่งเสริมความรู้ในเรื่อง ภาษา (35.87%) ส่งเสริมความรักชาติและส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (35.15%) หนังสือแนะนำมารยาทและการสมาคม (32.06%) ประเพณีวัฒนธรรมไทย (29.69%) หนังสือแนะนำกิจกรรมต่าง ๆ (26.13%) ดนตรี (24.94%) พุทธศาสนา (22.57%) วิทยาศาสตร์ และกีฬาและเกม (22.09%)

3.3 รูปเล่มที่ผู้ปกครองคิดว่าเหมาะสมกับหนังสือสำหรับเด็ก

ผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่ารูปเล่มที่เหมาะสมกับหนังสือสำหรับเด็กมากที่สุด (82.66%) คือสี่เหลี่ยมแนวตั้งและแนวนอน รองลงมา (14.25%) ได้แก่รูปเล่มเข้ากับเนื้อหา ภายในเล่มเช่น เป็นรูปสัตว์ รูปผลไม้

3.4 ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อกิจกรรมท้ายเล่มในหนังสือสำหรับเด็ก

ผู้ปกครองส่วนมาก (81.71%) มีความคิดเห็น ว่าควรมีกิจกรรมท้ายเล่มให้เด็ก ได้ทำหรือร่วมสนุก ประเภทของกิจกรรมที่ผู้ปกครองคิดว่าควรมีมากที่สุด (72.20%) คือมีปัญหาลงมาให้ทำ รองลงมา (66.98%) คือกิจกรรมที่ฝึกให้เด็กแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ

3.5 ราคาของหนังสือที่ผู้ปกครองคิดว่าเหมาะสม

ผู้ปกครองส่วนใหญ่ (43.47%) มีความคิดเห็น ว่าหนังสือสำหรับเด็กควรมีราคา 10-20 บาท มากที่สุด รองลงมา (35.15%) มีความคิดเห็น ว่าหนังสือสำหรับเด็กจะมีราคาเท่าใดก็ได้แล้วแต่คุณภาพของกระดาษและจำนวนหน้า

นอกจากนี้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติม ซึ่งสรุปได้

ดังนี้

เนื้อเรื่องของหนังสือสำหรับเด็กควรเน้นเนื้อหาที่สมจริง มีเหตุผล ไม่เป็นเรื่องราวไร้สาระ นำไปใช้ในชีวิตจริงได้ ควรมีเรื่องตลกขบขันแบบสุภาพให้เด็กได้อ่าน หนังสือสำหรับเด็กส่วนมากมีราคาแพง ถ้าปรับให้มีราคาพอเหมาะผู้ปกครองจะสามารถซื้อให้บุตรหลานอ่านได้มากขึ้น และเด็กก็จะสามารถซื้ออ่านเองได้ หนังสือสำหรับเด็กในปัจจุบันส่วนมากเป็นหนังสือปกอ่อน ขำรูดง่าย หนังสือปกแข็งก็มีราคาแพง ควรจัดทำหนังสือปกแข็งพอสมควร ราคาของหนังสือจะได้ถูกลง ถ้าจัดทำหนังสือจากเรื่องที่เป็นที่นิยมทางโทรทัศน์โดยเลือกเรื่องที่ดีจะช่วยให้เด็กสนใจอ่านหนังสือมากขึ้น บรรณารักษ์ควรมีส่วนช่วยในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กของผู้ปกครอง โดยการช่วยประชาสัมพันธ์หรือแนะนำหนังสือที่ดีเหมาะกับวัยของเด็ก เพื่อให้หนังสือสำหรับเด็กทุกเล่มมีคุณภาพ ควรมีคณะกรรมการหนังสือสำหรับเด็ก เพื่อตรวจตราหนังสือทุกเล่มก่อนออกวางจำหน่ายในท้องตลาด และควรมีคณะกรรมการควบคุมคุณภาพของหนังสือการ์ตูนด้วย นอกจากนี้ผู้ปกครองยังได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือส่งเสริมการอ่านของกระทรวงศึกษาธิการด้วย ว่ามักจะพิมพ์ตัวอักษรลงบนกระดาษพื้นสีต่าง ๆ ทำให้อ่านยาก เด็กต้องเพ่งสายตา ผู้ปกครองจึงไม่ยอมซื้อให้เด็กอ่าน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการทำวิจัยเรื่องการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กของผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และประถมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครูในเขตกรุงเทพมหานคร ได้ผลการวิจัยที่น่าสนใจเกิดดังนี้

1. ผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนสาธิตทั้ง 6 แห่งนี้ ให้การสนับสนุนและส่งเสริมการอ่านแก่เด็กและเห็นความสำคัญของหนังสือสำหรับเด็กเป็นอย่างมาก จะเห็นได้ว่าผู้ปกครองจำนวนเกือบทั้งหมดคือ 99.77% มีความเห็นว่าเด็กควรอ่านหนังสือสำหรับเด็ก โดยให้เหตุผลว่าหนังสือสำหรับเด็กช่วยปลูกฝังนิสัยรักการอ่านแก่เด็กมากเป็นอันดับหนึ่ง และผู้ปกครองเหล่านี้

ส่งเสริมการอ่านของเด็ก โดยวิธีการซื้อหนังสือให้อ่านมากที่สุด ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ ปริมาตี ประยูรสุข (2525: จ) ที่ว่านักเรียนในโรงเรียนสาธิตทั้ง 3 แห่ง ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองในการอ่าน โดยที่ผู้ปกครองเป็นฝ่ายซื้อหามาให้และแนะนำให้อ่านมากที่สุด

2. จากผลการวิจัยได้ข้อมูลเกี่ยวกับหนังสือสำหรับเด็กที่ผู้ปกครองซื้อ ซึ่งตรงกับทฤษฎีหรืองานวิจัยเกี่ยวกับความสนใจในการอ่านของเด็ก และลักษณะหนังสือที่เด็กชอบ หลายประการดังนี้

2.1 หนังสือที่ผู้ปกครองซื้อส่วนใหญ่เป็นหนังสือที่ให้ความบันเทิง ประเภทของหนังสือที่ซื้อมากที่สุด คือประเภทเทพนิยายและนิทานพื้นเมือง จากผลการวิจัยของกรมวิชาการ (2520: 5) พบว่าเด็กระดับประถมศึกษาชอบอ่านหนังสือประเภทนิทาน นิยายมากที่สุด ซึ่งได้ผลตรงกับการวิจัยของ บัทยา สมพงษ์ (2522: ง) ที่พบว่าเนื้อเรื่องที่นักเรียนชอบมากที่สุดเป็นประเภทนิทาน เทพนิยาย นิทานพื้นเมือง และจากการวิจัยของ ปริมาตี ประยูรสุข (2525: จ) ก็พบว่าเด็กนักเรียนชายและหญิง มีความสนใจในการอ่านนิทานอยู่ในระดับมาก

2.2 หนังสือที่ซื้อส่วนใหญ่มีวิธีเขียนเป็นแบบร้อยแก้ว จากการวิจัยของ บัทยา สมพงษ์ (2522: ง) ได้ผลว่า เด็กชอบอ่านหนังสือที่ใช้คำประพันธ์ประเภทร้อยแก้วมากกว่าร้อยกรอง

2.3 ด้านขนาดของหนังสือนั้นปรากฏว่าหนังสือสำหรับเด็กที่ผู้ปกครองซื้อนั้น ส่วนใหญ่มีขนาดต่าง ๆ กัน ไม่จำกัดขนาด ซึ่งตรงกับที่ รัญจวน อินทรกำแหง (2517: 92) กล่าวไว้ว่ารูปเล่มของหนังสือสำหรับเด็กควรมีลักษณะจูงใจให้อยากอ่าน ไม่จำกัดขนาด แต่ควรมีขนาดกระทัดรัดเหมาะมือเด็ก

2.4 หนังสือสำหรับเด็กที่ซื้อส่วนใหญ่พิมพ์ด้วยกระดาษปอนด์ เด็กชอบ หนังสือที่พิมพ์บนกระดาษสีขาว เช่นกระดาษปอนด์มากกว่าพิมพ์บนกระดาษปรู๊ฟ ชอบกระดาษหนามากกว่ากระดาษบาง (วิริยะ สิริสิงห 2524: 22)

2.5 ภาพประกอบเป็นหัวใจของหนังสือสำหรับเด็ก จากการวิจัยของ บัทยา สมพงษ์ (2522: จ) พบว่าองค์ประกอบของหนังสือที่นักเรียนไม่ชอบมากที่สุดคือ ไม่มีภาพประกอบ เด็กชอบภาพสีมากกว่าภาพขาวดำ (วิริยะ สิริสิงห 2524: 17) จากผลการวิจัยปรากฏว่าหนังสือที่ผู้ปกครองซื้อ ส่วนใหญ่มีภาพประกอบและเป็นภาพสีมากกว่าภาพขาวดำ ส่วนขนาดของภาพนั้น ภาพขนาดใหญ่จะได้รับความสนใจจากเด็กมากกว่าภาพขนาดเล็ก ภาพเต็มหน้ากับภาพครึ่งหน้านั้น เด็กชอบพอ ๆ กัน (วิริยะ สิริสิงห 2524: 18-19) จากผลการวิจัยหนังสือที่ผู้ปกครองซื้อ มีภาพประกอบขนาดครึ่งหน้ามากที่สุด ส่วนชนิดของภาพประกอบของหนังสือสำหรับเด็กที่ผู้ปกครองซื้อมากที่สุดได้แก่ ภาพการ์ตูน จากการวิจัยของ ไพเราะ เรื่องศิริ (2523: ง) พบว่า

เด็กสนใจอ่านหนังสือการ์ตูนมาก การที่ผู้ปกครองนิยมซื้อหนังสือที่มีภาพประกอบเป็นภาพการ์ตูน ก็คงเพราะเห็นว่าเด็กวัยนี้ชอบอ่านหนังสือการ์ตูน ดังนั้นภาพการ์ตูนจะดึงดูดใจให้เด็กอยากอ่านหนังสือได้

2.6 ด้านขนาดของตัวอักษรนั้น ปรากฏว่าหนังสือที่ผู้ปกครองซื้อส่วนใหญ่พิมพ์ด้วยตัวอักษรขนาดกลาง (ประมาณไม่เกิน 24 พอยท์ครึ่ง)

ขนาดของตัวพิมพ์ไทย แบ่งออกได้เป็น 6 กลุ่มใหญ่ ๆ ดังนี้ (วิริยะ สิริสิงห 2524: 70)

1. ตัวจิ๋ว	มีขนาด	10 ถึง 12 พอยท์
2. ตัวธรรมดา	"	19 พอยท์ครึ่ง
3. ตัวเอน	"	19 พอยท์ครึ่ง
4. ตัวฝรั่งเศส	"	19 พอยท์ครึ่ง
5. ตัวกลาง	"	24 พอยท์ครึ่ง
6. ตัวโป่ง	"	32 พอยท์ ถึง 72 พอยท์

ในบรรดาตัวพิมพ์ขนาดต่าง ๆ เหล่านี้ ตัวกลางโดยเฉพาะตัวกลางบางเหมาะในการใช้เรียงพิมพ์ตัวเนื้อเรื่องของหนังสือสำหรับเด็กได้ดีที่สุด เพราะเด็กสามารถมองเห็นตัวอักษรได้ชัดเจน ตัวจิ๋วเหมาะสำหรับใช้เรียงพิมพ์หนังสือพิมพ์หรือนิตยสารที่ต้องการบรรจุเรื่องราวมาก ๆ ตัวธรรมดาเป็นตัวที่ใช้ในการเรียงพิมพ์มากที่สุดในแทบทุกโรงพิมพ์ โดยเฉพาะการเรียงพิมพ์หนังสือยกหรือหนังสือเล่มที่ไม่ใช่แบบเรียนหรือวรรณกรรมสำหรับเด็ก ตลอดจนใช้เรียงพิมพ์วารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ ตัวเอน เหมาะสำหรับใช้เรียงพิมพ์ได้ภาพของสิ่งพิมพ์ที่ใช้ตัวเรียงธรรมดา หรือพิมพ์หัวข้อย่อของเนื้อเรื่อง ตัวฝรั่งเศสเหมาะสำหรับใช้เรียงพิมพ์เป็นหัวข้อสำคัญที่ใช้ตัวจิ๋วหรือตัวธรรมดาเรียงพิมพ์เนื้อเรื่อง ตัวโป่งเหมาะสำหรับใช้ในการโปรยหัวข้อเรื่องหรือหัวข้อข่าว (ฉัตรชัย ศุกระกาญจน์ 2523: 227-228)

จากลักษณะการใช้งานของตัวพิมพ์ขนาดต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ อาจกล่าวได้ว่าตัวอักษรขนาดเล็กคือตัวพิมพ์ขนาด 19 พอยท์ครึ่ง ตัวอักษรขนาดกลางคือตัวพิมพ์ขนาด 24 พอยท์ครึ่ง และตัวอักษรขนาดใหญ่คือตัวพิมพ์ขนาด 32 ถึง 72 พอยท์ การที่ผู้ปกครองซื้อหนังสือที่พิมพ์ด้วยตัวอักษรขนาดกลางมากที่สุด คงเพราะเห็นว่า ตัวอักษรขนาดนี้เหมาะกับสายตาของเด็กวัย 6-9 ขวบ ตัวไม่เล็กเกินไปเด็กไม่ต้องเพ่งสายตา ขณะเดียวกันตัวไม่โตเกินไปซึ่งจะทำให้เด็กรำคาญตาไม่อยากอ่าน

จากการให้ผู้ปกครองจัดอันดับความสำคัญ คุณสมบัติด้านลักษณะรูปลักษณ์ของหนังสือสำหรับเด็กที่ผู้ปกครองคำนึงถึง ปรากฏว่าสิ่งที่ผู้ปกครองให้ความสำคัญเป็นอันดับหนึ่งคือ ตัวอักษรโตเหมาะสมกับสายตาของเด็ก รองลงมาคือ ตัวอักษรที่เป็นคำบรรยายมีลักษณะอ่านง่าย สบายตา ซึ่งตรงกับที่ รัญจวน อินทรกำแหง (2517: 92) กล่าวไว้ว่าหนังสือสำหรับเด็กต้องใช้ตัวอักษรพอเหมาะกับสายตาของเด็ก ยิ่งเด็กเล็กเท่าไรตัวหนังสือก็ควรโตขึ้น เพื่อให้ได้สัดส่วนกับสายตาของเด็ก พิมพ์ด้วยตัวอักษรที่อ่านง่าย ชัดเจน

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นพอจะกล่าวได้ว่า ผู้ปกครองที่เลือกซื้อหนังสือให้เด็กอ่านเหล่านี้ ส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการเลือกหนังสือสำหรับเด็ก คือมีความรู้เกี่ยวกับความต้องการ ความสนใจในการอ่านของเด็ก มีความรู้ในเรื่องลักษณะหนังสือที่ดีและเหมาะสมสำหรับเด็ก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาอยู่ในระดับสูง (มีการศึกษาระดับปริญญาตรี 45.27% มีการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป 30.02%)

3. การที่ผู้ปกครองซื้อหนังสือที่เขียนเป็นแบบร้อยแก้วมากกว่าซื้อหนังสือที่เขียนเป็นแบบร้อยกรอง สาเหตุหนึ่งอาจเป็นเพราะว่าหนังสือสำหรับเด็กในท้องตลาดส่วนใหญ่เขียนเป็นแบบร้อยแก้ว หนังสือที่เขียนเป็นแบบร้อยกรองมีน้อย เช่นเดียวกับหนังสือสำหรับเด็กส่วนใหญ่ในปัจจุบันมีรูปเล่มเป็นแบบสี่เหลี่ยมแนวตั้งและแนวนอน หนังสือที่มีรูปเล่มแบบอื่น ๆ เช่น เป็นรูปทรงต่าง ๆ แบบพับทบกัน รูปเล่มเข้ากับเนื้อหาภายในเล่มมีน้อยมาก ผู้ปกครองจึงซื้อหนังสือที่มีรูปเล่มแบบสี่เหลี่ยมแนวตั้งมากที่สุดรองลงมาคือสี่เหลี่ยมแนวนอน และซื้อหนังสือที่มีรูปเล่มเป็นรูปทรงต่าง ๆ แบบพับทบกัน รูปเล่มเข้ากับเนื้อหาภายในเล่มมีน้อยมาก หนังสือสำหรับเด็กที่มีภาพประกอบเป็นภาพสามมิติมีจำหน่ายน้อยมากในท้องตลาด ผู้ปกครองจึงซื้อหนังสือที่มีภาพประกอบเป็นภาพสามมิติน้อยที่สุด

4. หนังสือที่ผู้ปกครองซื้อส่วนใหญ่มีราคา 10-20 บาท ทั้งนี้เป็นเพราะว่าราคาคง-กล่าวเป็นอัตราที่ไม่แพงนัก ไม่เกินกำลังที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่จะซื้อได้ ซึ่งตรงกับที่ วิริยะ สิริสิงห (2524: 15) กล่าวไว้ว่า หนังสือสำหรับเด็กที่มีราคา 10-15 บาท เด็กชอบและหนังสือที่อยู่ในอัตรานี้จำหน่ายได้ดีกว่าชนิดที่ราคาแพง ๆ

5. ในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็ก สิ่งที่ผู้ปกครองพิจารณาเป็นอันดับแรกหรือให้ความสำคัญมากที่สุดคือเนื้อเรื่อง รองลงมาได้แก่การใช้ภาษา ภาพประกอบ ซึ่งแตกต่างจาก

การเลือกหนังสือของเด็ก จากการวิจัยของ บัทมา สมพงษ์ (2522: จ) พบว่าเด็กเลือกหนังสืออ่านโดยพิจารณาจากภาพประกอบ องค์ประกอบของหนังสือที่เด็กไม่ชอบมากที่สุดคือไม่มีภาพประกอบ แสดงว่าเด็กให้ความสำคัญกับภาพประกอบมากกว่าเนื้อเรื่อง การที่ผู้ใหญ่ให้ความสำคัญกับเนื้อเรื่องมากกว่าภาพประกอบ อาจเป็นเพราะผู้ปกครองที่เป็นผู้ซื้อหนังสือต้องการให้เด็กได้รับประโยชน์จากเนื้อเรื่องของหนังสือด้วย ไม่ใช่เพียงแต่ดูภาพประกอบที่สวยงามเท่านั้น จากผลการวิจัย ผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่า เด็กควรอ่านหนังสือสำหรับเด็ก โดยให้เหตุผลว่าหนังสือเด็กช่วยปลูกฝังนิสัยรักการอ่านแก่เด็กมากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ ช่วย让孩子อ่านหนังสือคล่องขึ้น ดังนั้น การที่ผู้ปกครองให้ความสำคัญกับเนื้อเรื่องของหนังสือมากกว่าภาพประกอบก็คงเป็นเพราะต้องการให้เด็กได้ฝึกทักษะการอ่านด้วย

6. จากการให้ผู้ปกครองจัดอันดับความสำคัญสิ่งที่คำนึงถึงก่อนหลังในองค์ประกอบหนังสือสำหรับเด็กด้านต่าง ๆ มีข้อที่น่าสนใจเกิดดังนี้

ด้านเนื้อเรื่อง สิ่งที่ผู้ปกครองให้ความสำคัญเป็นอันดับหนึ่งคือ เรื่องดี น่าสนใจในความเห็นของผู้ปกครอง อันดับรองลงมาคือ ตรงกับความสนใจของเด็ก แสดงว่าในการเลือกซื้อหนังสือ ผู้ปกครองใช้ทรรศนะของตนเป็นเกณฑ์มากกว่าใช้ความสนใจของเด็กเป็นเกณฑ์ ซึ่งแย้งกับหลักในการเลือกหนังสือสำหรับเด็กที่ว่า ผู้เลือกควรเลือกหนังสือให้ตรงกับความสนใจของเด็กที่เป็นเช่นนั้นอาจเพราะว่าผู้ใหญ่เห็นว่าเด็กมีประสบการณ์ในการอ่านน้อย อาจเลือกหนังสือที่ไม่เหมาะสมหรือไม่มีคุณค่าคุ้มกับเงินที่ต้องจ่ายไป อีกทั้งผู้ปกครองต้องการให้เด็กได้อ่านหนังสือดีเพื่อปลูกฝังรสนิยมในการอ่านที่ดีแก่เด็ก และการที่ผู้ปกครองให้ความสำคัญกับข้อไม่เป็นเรื่องที่แสดงความโหดเหี้ยมทารุณ เป็นอันดับ 9 ทั้ง ๆ ที่คุณสมบัตินี้เป็นสิ่งสำคัญในหนังสือสำหรับเด็ก อาจเป็นเพราะผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่า หนังสือสำหรับเด็กไม่ควรจะมีเรื่องทำนองนี้ ถ้ามีก็ไม่จัดเป็นหนังสือสำหรับเด็ก จึงไม่ต้องพิจารณาข้อนี้มากนัก

ในการเลือกซื้อหนังสือ สิ่งที่ผู้ปกครองให้ความสำคัญมากที่สุดคือเนื้อเรื่อง ดังนั้นในองค์ประกอบด้านภาพประกอบ ผู้ปกครองจึงให้ความสำคัญกับข้อ ภาพสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง เป็นอันดับหนึ่ง และอันดับรองลงมาตามลำดับคือ ภาพอธิบายเนื้อเรื่องได้ ช่วยให้เนื้อหาชัดเจนขึ้น ลักษณะของภาพถูกต้อง เหมาะสมกับเรื่อง และการที่ผู้ปกครองให้ความสำคัญกับข้อไม่เป็นภาพที่หวาดเสียว แสดงความโหดเหี้ยมทารุณ เป็นอันดับ 8 ทั้ง ๆ ที่หนังสือสำหรับเด็กไม่ควรจะมีภาพลักษณะนี้เป็นอย่างยิ่ง อาจเป็นเพราะว่าหนังสือที่ได้ชื่อว่าเป็นหนังสือสำหรับเด็ก (ยกเว้นหนังสือการ์ตูนไร้คุณภาพ) ต้องไม่

มีภาพลักษณะอยู่แล้ว ดังนั้นผู้ปกครองจึงไม่ต้องพิจารณาซ้ำมากนัก

ในด้านลักษณะรูปเล่ม ผู้ปกครองให้ความสำคัญกับข้อ เป็นหนังสือที่มีการเข้าเล่มแข็งแรง ทนทานเป็นอันดับสุดท้าย ทั้ง ๆ ที่คุณสมบัติข้อนี้จำเป็นสำหรับหนังสือสำหรับเด็ก เพราะเด็กอ่านหนังสือโดยไม่ระวัง หนังสือฉีกขาด หลุดง่าย หนังสือสำหรับเด็กควรมีการเข้าเล่มแข็งแรงทนทานที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะหนังสือสำหรับเด็กที่มีจำหน่ายในปัจจุบัน ส่วนใหญ่เป็นหนังสือปกอ่อน การเย็บเล่มไม่แข็งแรง ดังนั้นในการเลือกซื้อหนังสือผู้ปกครองจึงไม่จำเป็นต้องพิจารณาข้อนี้เลย

ในการเลือกซื้อหนังสือ สิ่งที่ผู้ปกครองให้ความสำคัญน้อยที่สุดคือ สำนักพิมพ์ ดังนั้นในการจัดอันดับความสำคัญข้อปลีกย่อยอื่น ๆ ที่ใช้ประกอบการพิจารณาเลือกซื้อ ผู้ปกครองจึงให้ความสำคัญกับข้อ จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ที่มีชื่อเสียงในการผลิตหนังสือสำหรับเด็กเป็นอันดับสุดท้าย

7. จากอดีตจนถึงปัจจุบัน ได้มีการจัดประกวดวรรณกรรมดีเด่นประเภทต่าง ๆ อยู่ตลอดมา ทั้งที่เป็นวรรณกรรมสำหรับเด็กและวรรณกรรมสำหรับผู้ใหญ่ ในส่วนที่เป็นวรรณกรรมสำหรับเด็กนั้นมีการให้รางวัลแก่ผู้เขียนเรื่อง ผู้เขียนภาพ ผู้จัดพิมพ์ ซึ่งมีส่วนช่วยให้หนังสือเด็กของไทยมีคุณภาพดีขึ้นทั้งในด้านเนื้อหา ภาพประกอบ และการจัดพิมพ์ (นิตยา ชูโต และ กล่อมจิตต์ พลายเวช 2527: 56) ผู้ปกครองส่วนใหญ่จึงมีความคิดเห็นว่าหนังสือสำหรับเด็กในปัจจุบันมีคุณภาพอยู่ในระดับดีทั้งด้านเนื้อเรื่อง ภาพประกอบ การใช้ภาษา และรูปเล่ม

8. จากการให้ผู้ปกครอง แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเภทของเนื้อเรื่องที่คิดว่าควรมีเพิ่มเติม มีข้อที่น่าสนใจก็คือ เรื่องตลกขบขัน ที่ผู้ปกครองคิดว่าควรมีเพิ่มเติมมากเป็นอันดับ 3 สำหรับหนังสือเด็กที่ให้ความบันเทิงและเรื่องชีวประวัติที่ผู้ปกครองคิดว่าควรมีเพิ่มเติมมากที่สุดสำหรับหนังสือสำหรับเด็กประเภทสารคดีเป็นหนังสือหมวดที่มีการพิมพ์จำหน่ายน้อยมากในตลาดหนังสือ จากการวิเคราะห์เนื้อหาหนังสืออ่านสำหรับเด็กของ นิตยา ชูโต กล่อมจิตต์ พลายเวช และ กานต์มณี ตักดีเจริญ (2524: 59) พบว่าหนังสือหมวดเรื่องชาชนมีเพียง 0.6% หมวดชีวประวัติมีเพียง 10.4% การที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่คิดว่าควรมีเพิ่มเติมหนังสือทั้งสองหมวดนี้ คงเพราะจากความขาดแคลนหนังสือทั้งสองประเภทในท้องตลาด และการที่ผู้ปกครองซื้อหนังสือประเภทตลกขบขันน้อยก็คงเพราะมีหนังสือประเภทนี้จำหน่ายน้อย เรื่องผีและเรื่องอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์เป็นเรื่องที่ผู้ปกครองไม่แสดงความคิดเห็นว่าควรมีเพิ่มเติม อาจเป็นเพราะในความคิดเห็นของผู้ปกครอง เรื่องทั้งสองประเภทนี้เป็นเรื่องไร้สาระไม่มีคุณค่า ไม่ควรส่งเสริมให้อ่านและเรื่องทั้งสองประเภทนี้ผู้ปกครองซื้อให้เด็กอ่านน้อยมาก

9. หนังสือเด็กควรมีรูปเล่มจูงใจให้เด็กอยากอ่าน รูปแบบที่แปลกใหม่จะเชิญชวนให้เด็กอยากอ่าน แต่ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ารูปเล่มที่เหมาะสมสำหรับหนังสือสำหรับเด็ก คือ รูปสี่เหลี่ยมแนวตั้งและแนวนอน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้ปกครองให้ความสำคัญกับด้านรูปเล่มของหนังสือน้อย (ให้ความสำคัญเป็นอันดับที่ 5) แต่ให้ความสำคัญกับเนื้อเรื่องของหนังสือมากกว่า รูปเล่มแบบสี่เหลี่ยมแนวตั้งเป็นรูปเล่มของหนังสือโดยทั่ว ๆ ไป ผู้ปกครองจึงคิดว่าหนังสือสำหรับเด็กไม่จำเป็นต้องมีรูปแปลก ๆ ควรมีรูปเล่มแบบสี่เหลี่ยมแนวตั้งและแนวนอนมากที่สุด

10. ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่ว่าควรมีการผลิตหรือจัดทำหนังสือสำหรับเด็กจากเรื่องที่เป็นที่นิยมทางโทรทัศน์เป็นความคิดเห็นที่น่าสนใจ จากการวิจัยของกรมวิชาการ (2520: 7) พบว่าแรงจูงใจที่ทำให้นักเรียนสนใจอ่านหนังสือมากที่สุดคือ การดูภาพยนตร์ แรงจูงใจรองลงมาคือ การดูภาพยนตร์จากโทรทัศน์ ดังนั้นถ้ามีการจัดทำหนังสือสำหรับเด็กจากเรื่องที่เป็นที่นิยมทางโทรทัศน์ เด็กก็จะสนใจอ่านหนังสือนั้น

11. ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่ใช้คู่มือช่วยเลือกหนังสือสำหรับเด็ก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในประเทศของเรามีการจัดทำคู่มือกันน้อย โดยเฉพาะบรรณานุกรมมีการจัดทำน้อยมาก จึงไม่เป็นที่แพร่หลายหรือรู้จักในหมู่ผู้ปกครอง ผู้ปกครองจึงใช้คู่มือประเภทนี้กันน้อย คู่มือที่ใช้กันน้อยที่สุดคืองานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับหนังสือสำหรับเด็ก เพราะไม่มีการเผยแพร่งานวิจัยให้ผู้ปกครองได้ทราบ คู่มือที่มีการจัดทำมากเป็นที่รู้จักของผู้ปกครองคือ รายชื่อหนังสือสำหรับเด็กที่ชนะการประกวด และรายชื่อหนังสือของสำนักพิมพ์ต่าง ๆ ผู้ปกครองจึงใช้คู่มือทั้งสองประเภทนี้กันมาก

12. ผู้วิจัยตั้งวัตถุประสงค์ไว้ว่าจะเปรียบเทียบแนวทางในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กของผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ที่แตกต่างกัน แต่ไม่สามารถทำได้ด้วยข้อจำกัดที่ว่าข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ในด้านของตัวแปรดังกล่าว มีการกระจายในสัดส่วนที่ไม่เหมาะสมพอที่จะทำให้การวิเคราะห์ข้อมูลเชื่อถือได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยครู ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ของผู้ปกครองจึงไม่มีความแตกต่างกันนัก กล่าวคือ ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับสูงคือระดับปริญญาตรีและระดับปริญญาโทขึ้นไป ประกอบอาชีพที่ใช้วิชาชีพ และมีรายได้ในระดับปานกลางและระดับสูง

ข้อเสนอแนะ

จากการทำวิจัยเรื่อง การเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กของ ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และประถมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยครูในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการอ่านแก่เด็ก อันได้แก่ ผู้ปกครอง บรรณารักษ์ ห้องสมุดประชาชน และต่อผู้เกี่ยวข้องกับการจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก ซึ่งได้แก่ผู้เขียน ผู้วาดภาพประกอบ สำนักพิมพ์ ดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปกครอง

ผู้ปกครองเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการส่งเสริมการอ่านของเด็ก การซื้อหนังสือให้เด็กอ่านเป็นวิธีส่งเสริมการอ่านที่ดีวิธีหนึ่ง แต่เด็กอาจจะไม่อ่านหนังสือที่ผู้ปกครองซื้อให้ถ้าหนังสือนั้นเป็นเรื่องที่ไม่ตรงกับความสนใจหรือความอยากรู้อยากเห็นของเขา ซึ่งผู้ปกครองจะต้องใช้วิธีการอื่น ๆ กระตุ้นให้เด็กอยากอ่านต่อไป ดังนั้นในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กจึงควรเลือกหนังสือให้ตรงกับความสนใจหรือความต้องการของเด็กให้มากที่สุด เด็กกับผู้ใหญ่มักมีความคิดเห็นความสนใจแตกต่างกัน ดังนั้นเพื่อไม่ให้เกิดการสูญเปล่าในการซื้อหนังสือให้เด็ก ผู้ปกครองจึงควรเลือกซื้อโดยพิจารณาจากความสนใจของเด็กเป็นอันดับแรก ไม่ใช่ความคิดเห็นของตนเป็นหลัก ผู้ปกครองควรเป็นเพียงผู้ชี้แนะหนังสือดีให้เด็กหรือคอยดูแลไม่ให้เด็กเลือกอ่านหนังสือที่เป็นพิษเป็นภัย ถ้าผู้ปกครองพาเด็กไปร้านหนังสือด้วย ก่อนซื้อควรจะได้ไต่ถามความคิดเห็นของเด็กเสียก่อน ผู้ปกครองควรจะทราบความสนใจในการอ่านของบุตรหลานเพื่อว่าเมื่อไรที่ผู้ปกครอง ไปร้านหนังสือโดยไม่ได้พาเด็กไปด้วย ก็จะได้ซื้อหนังสือที่มีเนื้อหาตรงกับความสนใจของเด็ก นอกจากพูดคุยไต่ถามเด็กและศึกษาจากทฤษฎีแล้ว ผู้ปกครองอาจทราบความสนใจของเด็กได้โดยการสังเกต เช่น สังเกตความอยากรู้อยากเห็นของเด็ก สังเกตจากคำถามของเขา หรือสังเกตงานอดิเรกของเขา ฯลฯ

ข้อเสนอแนะสำหรับบรรณารักษ์

บรรณารักษ์เป็นอีกผู้หนึ่งที่มีบทบาทในการส่งเสริมการอ่านแก่เด็ก นอกจากส่งเสริมการอ่านแก่เด็กโดยตรงเช่น จัดหาหนังสือสำหรับเด็กใหม่ ๆ เข้าห้องสมุด แนะนำหนังสือที่น่าอ่านแก่เด็กแล้ว บรรณารักษ์สามารถส่งเสริมการอ่านแก่เด็กทางอ้อมด้วยการช่วยผู้ปกครองในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็ก ผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนควรมีส่วนช่วยแนะ หรือ

ประชาสัมพันธ์หนังสือดีให้ผู้ปกครองทราบจะได้เป็นแนวทางในการเลือกซื้อหนังสือได้เหมาะกับวัยเด็ก บรรณารักษ์สามารถช่วยผู้ปกครองได้โดย เมื่อมีหนังสือสำหรับเด็กเล่มใหม่ ๆ ในห้องสมุด บรรณารักษ์ก็จัดทำรายชื่อหนังสือพร้อมบรรณนิทัศน์เล่าเนื้อเรื่องย่อของหนังสือ แล้วติดประกาศไว้ที่ห้องสมุดหรือในบริเวณโรงเรียนที่ผู้ปกครองสังเกตเห็นได้ง่าย เมื่อบรรณารักษ์ได้อ่านบทวิจารณ์หรือแนะนำหนังสือจากนิตยสารหรือหนังสือพิมพ์ ก็ควรนำข่าวนั้นมาเผยแพร่ให้ผู้ปกครองทราบต่อไป นอกจากนี้บรรณารักษ์ควรติดตามข่าวคราวความเคลื่อนไหวในวงการหนังสือสำหรับเด็ก แล้วประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบ เช่น เมื่อมีการจัดนิทรรศการหนังสือที่ใดก็ติดประกาศให้ผู้ปกครองทราบ หรือรายงานผลการประกวดหนังสือสำหรับเด็กให้ผู้ปกครองรับรู้ เมื่อมีการทำวิจัยเกี่ยวกับหนังสือสำหรับเด็กโดยเฉพาะการวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือสำหรับเด็ก บรรณารักษ์ก็ควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบเพื่อประโยชน์ของผู้ปกครองในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กต่อไป นอกจากนี้เมื่อโรงเรียนมีงานควรติดต่อสำนักพิมพ์หรือร้านจำหน่ายหนังสือเด็กให้ออกร้านขายหนังสือสำหรับเด็กในราคาถูกลงกว่าท้องตลาด หรือบรรณารักษ์อาจจัดขายหนังสือประกอบการแนะนำหนังสือก็ได้ ซึ่งเท่ากับเป็นการช่วยส่งเสริมให้ผู้ปกครองซื้อหนังสือให้เด็กอ่านมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับห้องสมุดประชาชน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏว่าวิธีการส่งเสริมการอ่านแก่เด็กที่ผู้ปกครองใช้น้อยที่สุดคือ การพาเด็กไปอ่านหนังสือในห้องสมุดประชาชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ปกครองไม่มีเวลาอีกสาเหตุหนึ่งอาจเป็นเพราะห้องสมุดประชาชนในบ้านเราส่วนใหญ่ไม่เชิญชวนให้เข้าไปใช้บริการหนังสือสำหรับเด็กมีน้อย จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านแก่เด็กน้อยมาก ดังนั้นจึงควรมีการเพิ่มงบประมาณให้ห้องสมุดประชาชน บรรณารักษ์จะได้สามารถจัดซื้อหนังสือสำหรับเด็กเข้าห้องสมุดมากขึ้น หรือจัดกิจกรรมที่เชิญชวนให้เด็กอยากไปห้องสมุดประชาชน หรือเชิญชวนให้ผู้ปกครองอยากพาเด็กไปอ่านหนังสือในห้องสมุดประชาชน

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้เขียน ผู้วาดภาพประกอบ และสำนักพิมพ์

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ได้รายละเอียดของหนังสือที่ผู้ปกครองซื้อดังนี้

หนังสือส่วนมากเป็นหนังสือที่ให้ความบันเทิง เป็นหนังสือประเภทเทพนิยายและนิทานพื้นเมือง เนื้อเรื่องให้คติเตือนใจ สอนให้ใฝ่ดี ประพจน์ดีมากที่สุด ส่วนหนังสือสารคดีที่ผู้ปกครองซื้อ เนื้อเรื่องเกี่ยวกับความรู้รอบตัวมากที่สุด มีรูปแบบการเขียนเป็นร้อยแก้ว เป็นหนังสือปกอ่อน มีรูปเล่มเป็นแบบสี่เหลี่ยมแนวตั้งมากที่สุด ไม่จำกัดขนาดและความหนาของหนังสือ พิมพ์ด้วยกระดาษ

บอนด์ มีภาพประกอบเป็นภาพสี ขนาดตัวอักษรที่ใช้พิมพ์เป็นตัวอักษรขนาดกลาง (ประมาณ 24 พอยท์ครึ่ง) มีราคาระหว่าง 10-20 บาท ปัญหาอันดับหนึ่งในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กคือ หนังสือสำหรับเด็กส่วนใหญ่ไม่ระบุว่าเหมาะสมกับเด็กวัยใด จึงไม่แน่ใจว่าซื้อไปแล้วเด็กจะสนใจ รongลงมาคือหนังสือสำหรับเด็กส่วนมากมีราคาแพง

ในการเลือกซื้อหนังสือ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ตัดสินใจเองแต่พิจารณาความสนใจของเด็ก ประกอบด้วย สิ่งที่ผู้ปกครองคำนึงถึงมากที่สุดหรือพิจารณาเป็นอันดับแรกคือ เนื้อเรื่องของหนังสือ ซึ่งต้องเป็นเรื่องที่ที่น่าสนใจในความเห็นของผู้ปกครอง นอกจากนี้จะต้องมีลักษณะสำคัญคือ ตรงกับความสนใจของเด็ก และเนื้อเรื่องไม่ยากเกินไปสำหรับเด็ก นอกจากนี้ผู้ปกครองยังพิจารณาองค์ประกอบอื่น ๆ ตามลำดับคือ ด้านการใช้ภาษา จะต้องใช้คำสุภาพ ตัวสะกดการันต์ถูกต้อง ไม่ใช้คำยากเกินความเข้าใจของเด็ก ด้านภาพประกอบจะต้องเป็นเป็นภาพที่สอดคล้องกับเรื่อง ภาพอธิบายเนื้อเรื่องได้ช่วยให้เนื้อหาชัดเจนขึ้น ลักษณะของภาพถูกต้องเหมาะสมกับเรื่อง ด้านราคา ต้องมีราคาไม่แพงเกินไป ด้านลักษณะรูปเล่ม ตัวอักษรต้องโตเหมาะกับสายตาของเด็ก มีลักษณะอ่านง่าย การจัดภาพ คำบรรยายและเนื้อที่ว่างแต่ละหน้าเหมาะสม นอกจากนี้จะต้องเป็นหนังสือที่เหมาะสมกับความสามารถในการอ่านของบุตรหลาน และมีวิธีเขียนชวนติดตาม องค์ประกอบที่ผู้ปกครองพิจารณาน้อย หรืออาจจะไม่พิจารณาเลยได้แก่ ผู้เขียน ผู้วาดภาพประกอบ และสำนักพิมพ์

ผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่าหนังสือสำหรับเด็กวัย 6-9 ขวบ ในปัจจุบัน มีคุณภาพอยู่ในระดับดีทั้งในด้านเนื้อเรื่อง ภาพประกอบ การใช้ภาษาและลักษณะรูปเล่ม เนื้อเรื่องของหนังสือสำหรับเด็กประเภทให้ความบันเทิงที่ผู้ปกครองคิดว่าควรมีเพิ่มเติมมากที่สุดคือ เรื่องที่สอนการปรับตัวและการดำรงชีวิตในสังคม ส่วนประเภทสารคดี ผู้ปกครองคิดว่า ควรเพิ่มเติมเรื่องชีวประวัติมากที่สุด รูปเล่มที่ผู้ปกครองคิดว่าเหมาะสมกับหนังสือสำหรับเด็กมากที่สุดคือ สีเหลี่ยมแนวตั้งและแนวนอน หนังสือสำหรับเด็กควรมีกิจกรรมท้ายเล่มให้เด็กได้ทำหรือร่วมสนุก ผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่าหนังสือสำหรับเด็กควรมีราคาระหว่าง 10-20 บาท มากที่สุด

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้เขียน ผู้วาดภาพประกอบ และสำนักพิมพ์ ในการร่วมมือกันปรับปรุงและจัดทำหนังสือสำหรับเด็กดังนี้

1. ควรจัดทำหนังสือให้เป็นที่พอใจของทั้งผู้ซื้อและผู้อ่าน หนังสือสำหรับเด็กผลิตเพื่อให้เด็กอ่าน แต่ผู้ซื้อส่วนใหญ่กลับเป็นผู้ใหญ่คือผู้ปกครองนั่นเอง จากผลการวิจัย ในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็ก สิ่งที่ผู้ปกครองให้ความสำคัญมากที่สุดคือ เนื้อเรื่อง แต่ในการเลือก

อ่านหนังสือของเด็ก ๆ ให้ความสำคัญกับภาพประกอบมากกว่า ดังนั้นในการจัดพิมพ์หนังสือสำหรับเด็ก ผู้จัดพิมพ์จึงต้องเลือกเรื่องที่น่าสนใจมีคุณค่าเหมาะที่จะส่งเสริมให้เด็กอ่าน แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องมีภาพประกอบที่สวยงามดึงดูดใจให้เด็กอยากอ่านด้วย ควรพิจารณาภาพการ์ตูนเป็นพิเศษ เพราะผู้ปกครองซื้อหนังสือที่มีภาพประกอบเป็นภาพการ์ตูนมากที่สุด

2. จากผลการวิจัยพบว่าปัญหาอันดับหนึ่งของผู้ปกครองในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กคือ หนังสือสำหรับเด็กส่วนมากไม่ระบุไว้ว่าเหมาะกับเด็กวัยใด จึงไม่แน่ใจว่าซื้อไปแล้วเด็กจะสนใจ ดังนั้นในการเขียนหนังสือสำหรับเด็กผู้เขียนควรจะได้ระบุด้วยว่าเรื่องที่เขียนนั้นเหมาะกับเด็กวัยใด เพื่อสำนักพิมพ์จะได้จัดพิมพ์ไว้ที่ปกในหรือส่วนอื่น ๆ ที่สังเกตเห็นได้ง่าย ซึ่งจะช่วยให้ผู้ปกครองซื้อหนังสือได้เหมาะกับวัยเด็กยิ่งขึ้น และถ้าเป็นไปได้สำนักพิมพ์หรือร้านจำหน่ายหนังสือควรจัดหนังสือตามกลุ่มอายุของเด็ก เพื่อความสะดวกของผู้ปกครองในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็ก

3. ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าควรมีกิจกรรมท้ายเล่มหนังสือให้เด็กทำหรือร่วมสนุก ประเภทของกิจกรรมที่ผู้ปกครองคิดว่าควรมีมากตามลำดับได้แก่ มีปัญหาชวนให้ทาย มีกิจกรรมที่ฝึกให้เด็กแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ มีคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องให้ตอบ มีแบบฝึกหัดวาดภาพระบายสี มีเกมให้เล่น มีกิจกรรมส่งเสริมจินตนาการเช่นต่อเติมภาพ และจากการให้ผู้ปกครองจัดอันดับความสำคัญข้อพิจารณาปลีกย่อยอื่น ๆ ที่ผู้ปกครองคำนึงถึงในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็ก ปรากฏว่าผู้ปกครองให้ความสำคัญกับข้อมีกิจกรรมท้ายเล่ม ให้เด็กทำหรือร่วมสนุกเป็นอันดับ 4 แสดงว่า หนังสือที่มีกิจกรรมท้ายเล่มจะได้รับความสนใจ หรือได้รับการพิจารณาจากผู้ปกครองเป็นพิเศษ ดังนั้นผู้เขียนและผู้วาดภาพประกอบ จึงควรร่วมมือกันจัดทำกิจกรรมท้ายเล่มเพื่อดึงดูดใจให้ผู้ปกครองซื้อหนังสือและดึงดูดใจให้เด็กสนใจหนังสือ

4. แม้ผู้ปกครองจะไม่เห็นความจำเป็นว่าหนังสือสำหรับเด็กควรมีรูปเล่มแปลก ๆ และผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ารูปเล่มที่เหมาะสมสำหรับหนังสือสำหรับเด็ก คือรูปสี่เหลี่ยมแนวตั้งและแนวนอน แต่ผู้เขียน ผู้วาดภาพประกอบ และสำนักพิมพ์ ควรจัดทำหนังสือที่มีรูปเล่มแปลก ๆ เพราะหนังสือที่มีรูปเล่มแปลกใหม่ จะดึงดูดใจให้เด็กสนใจอยากอ่านหรืออยากเป็นเจ้าของ

5. จากผลการวิจัยพบว่าปัญหาอันดับสองในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กคือ หนังสือสำหรับเด็กส่วนมากมีราคาแพง ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าหนังสือสำหรับเด็กควรมีราคา 10-20 บาท หนังสือที่ผู้ปกครองซื้อส่วนมากก็มีราคา 10-20 บาท เช่นกัน ดังนั้นสำนักพิมพ์จึงต้องพยายามหาทางให้หนังสือที่จัดพิมพ์มีราคาพอเหมาะหรือถูกที่สุดแต่มีคุณภาพดีพอควร เพื่อให้ผู้ปกครองส่วนใหญ่จะได้สามารถซื้อหนังสือสำหรับเด็กให้บุตรหลานอ่านได้

6. ควรจัดพิมพ์หนังสือที่มีเนื้อหาหลายประเภทต่างกันไป โดยเฉพาะเรื่องสำหรับผู้ปกครองชื่อมากเป็นอันดับ 1-10 และเรื่องสำหรับผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่าควรมีเพิ่มเติมมากเป็นอันดับ 1-10 ทั้งหนังสือประเภทให้ความบันเทิงและหนังสือสารคดี (ดูรายละเอียดที่หน้า 93, 94, 97 และ 98) สำนักพิมพ์ควรจะพิจารณาเป็นพิเศษ

7. รายชื่อหนังสือสำหรับเด็กที่ชนะการประกวด และรายชื่อหนังสือของสำนักพิมพ์ต่าง ๆ เป็นคู่มือที่ผู้ปกครองใช้ในการเลือกซื้อหนังสือมากที่สุด ดังนั้นจึงควรมีการจัดพิมพ์รายชื่อหนังสือสำหรับเด็กของสำนักพิมพ์ต่อไป และจัดพิมพ์ออกเผยแพร่อย่างสม่ำเสมอและเพื่อประโยชน์ของผู้ปกครองในการเลือกซื้อ ควรมีบรรณวิเทศน์พร้อมทั้งบอกระดับอายุที่เหมาะสมสำหรับเด็กประกอบด้วย

8. จากการให้ผู้ปกครองจัดอันดับความสำคัญขององค์ประกอบที่ใช้ในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือ ผลปรากฏว่าผู้ปกครองให้ความสำคัญกับองค์ประกอบเรื่องผู้เขียน และผู้วาดภาพประกอบ เป็นอันดับท้าย ๆ แสดงว่าในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็ก ผู้ปกครองไม่ได้พิจารณาในเรื่องผู้เขียน หรือผู้วาดภาพประกอบมากนัก หรืออาจจะไม่พิจารณาเลยก็ได้ ดังนั้นสำนักพิมพ์จึงควรสนับสนุนผู้เขียนและผู้วาดภาพประกอบหน้าใหม่ที่มีผลงานที่น่าสนใจ ไม่ใช่ตีพิมพ์เฉพาะผลงานของผู้เขียนหรือผู้วาดภาพประกอบที่มีชื่อเสียงแล้วเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อให้วงการผู้เขียนและผู้วาดภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็กกว้างขวางขึ้น

9. ในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กผู้ปกครองให้ความสำคัญกับองค์ประกอบด้านสำนักพิมพ์เป็นอันดับสุดท้าย แต่ให้ความสำคัญกับเนื้อเรื่องเป็นอันดับ 1 รองลงมาได้แก่ การใช้ภาษา และภาพประกอบ แสดงว่าในการเลือกซื้อหนังสือผู้ปกครองพิจารณาที่คุณภาพของหนังสือในด้านต่าง ๆ ไม่ได้พิจารณาว่าจะต้องจัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ที่มีชื่อเสียงเท่านั้น ดังนั้นในการผลิตหนังสือสำหรับเด็ก สำนักพิมพ์จึงควรคำนึงถึงคุณภาพของหนังสือให้มากที่สุด ถ้าหนังสือที่ผลิตออกมามีคุณภาพ ผู้ปกครองก็จะซื้อให้บุตรหลานอ่าน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยเกี่ยวกับการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กของผู้ปกครองในครั้งต่อไป ควรใช้กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนราษฎร์ หรือโรงเรียนในสังกัดของ กรุงเทพมหานคร เพราะเป็นผู้ปกครองของเด็กส่วนใหญ่ของประเทศ ข้อมูลที่ได้จะช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก จัดทำหรือปรับปรุงหนังสือสำหรับเด็กเพื่อผู้ปกครองส่วนใหญ่สามารถซื้อหนังสือให้บุตรหลานอ่านได้
2. ควรจะมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการเลือกซื้อหนังสือของเด็ก จะได้เปรียบเทียบกับ การเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กของผู้ใหญ่ว่า มีความคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันอย่างไร ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำหรือปรับปรุงหนังสือสำหรับเด็กต่อไป
3. สำหรับผู้ที่สนใจจะศึกษาตัวแปรเรื่องระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ของผู้ปกครองว่าจะมีส่วนสัมพันธ์กับการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กหรือไม่นั้น ควรจะสุ่มตัวอย่างให้มีขนาดใหญ่พอหรือใช้กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร หรือสังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งจะทำให้สามารถศึกษาตัวแปรดังกล่าวได้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย